

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 04 lipca 2023 r.
znak sprawy: DPB.dr.053.44.2023

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes Krajowej Rady
Izb Rolniczych

Dotyczy: zmiany przepisów rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego dotyczących zwiększenia zakresu dopuszczalnych „interwencji” realizowanych na obszarach Natura 2000 na przykładzie województwa warmińsko-mazurskiego

Szanowny Panie Prezesie,

W odpowiedzi na pismo z dnia 22 czerwca 2023 r. znak: KRIR/MR/734/2023 w sprawie propozycji zmiany przepisów rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego dotyczących zwiększenia zakresu wdrażania interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych realizowanych na obszarach Natura 2000 na przykładzie województwa warmińsko-mazurskiego, uprzejmie informuję, co następuje.

Na wstępie dziękuję za zainteresowanie się tą kwestią i zwrócenie uwagi na zaistniały problem związany z ograniczoną możliwością wdrażania interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027) na obszarach Natura 2000.

Zgodnie z zapisami PS WPR 2023-2027, **dokumentacji przyrodniczej**, na podstawie której ekspert przyrodniczy stwierdza występowanie danego siedliska przyrodniczego lub gatunku ptaka, **nie sporządza się w sytuacji, jeśli:**

- 1) **zapisy planów zadań ochronnych (PZO) lub planów ochrony (PO) wskazują na danym obszarze (powierzchni/działce) działania ochronne dla siedliska przyrodniczego lub gatunku ptaka objętego wsparciem w ramach wariantów dedykowanych określonym siedliskom lub gatunkom,**

2) informacje o zasięgu występowania wodniczki i dubelta wynikają z warstw cyfrowych (map) opracowanych w ramach monitoringu prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ), udostępnionych w e-wniosku.

Należy podkreślić, że zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody¹, PZO są aktami prawa miejscowego dla obszarów Natura 2000 i ustanawiane na okres 10 lat w formie zarządzeń regionalnych dyrektorów ochrony środowiska (art. 28 ust. 5), zaś PO są aktami prawa powszechnie obowiązującego dla obszarów Natura 2000 i ustanawiane na okres 20 lat w formie rozporządzeń ministra właściwego do spraw środowiska (art. 29 ust. 3). Obydwa dokumenty planistyczne określają przedmioty ochrony oraz zakres działań ochronnych i ich lokalizację, które powinny być stosowane na danym obszarze, biorąc pod uwagę potrzebę ochrony określonych siedlisk lub gatunków. Realizacja wieloletnich zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych nie może być w sprzeczności z tymi działaniami ochronnymi, zaś realizacja praktyk rolno-środowiskowo-klimatycznych powinna być całkowicie spójna i zgodna z działaniami ochronnymi ustanowionymi w PZO lub PO.

Biorąc pod uwagę powyższe oraz mając na uwadze:

- 1) liczbę ustanowionych PZO i PO oraz intensywny proces ich aktualizacji w momencie sporządzania założeń do PS WPR 2023-2027² oraz
- 2) prognozy z przyjętego przez Komisję Europejską dokumentu „*Priorytetowe Ramy Działań dla sieci Natura 2000 w Polsce dla Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027*” (PAF)³,

na poziomie PS WPR 2023-2027 podjęto decyzję o odstąpieniu od wymogu sporządzania dokumentacji przyrodniczych dla obszarów Natura 2000, na których zapisy w PZO lub PO wskazują działania ochronne dla określonych siedlisk przyrodniczych lub gatunków ptaków objętych wsparciem w ramach wariantów dedykowanych tym siedliskom lub gatunkom.

W kontekście powyższego, MRiRW oparło się przede wszystkim na ustanowionych PZO lub PO oraz warstwach cyfrowych GIOŚ, odchodząc tym samym od wymogu

¹ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 916, z późn. zm.)

² Dane z dokumentu PAF:

- stan ustanowionych PZO i PO – dla 597 obszarów Natura 2000 w Polsce, co stanowi 60,48% wszystkich obszarów Natura 2000,
- liczba aktualizowanych PZO i PO – dla 547 ustanowionych PZO lub PO, które ekspirują w latach 2020-2027 w celu ich dostosowania do potrzeb ochrony przyrody

³ Dane z dokumentu PAF (str. 40, E.1.2. Zarządzanie obszarami i komunikacja z interesariuszami)

- planuje się, że proces ustanawiania dokumentów planistycznych dla wszystkich obszarów Natura 2000 w Polsce zostanie zakończony do 2022 roku

sporządzania, w każdej sytuacji, dokumentacji przyrodniczych, co znalazło odzwierciedlenie m.in. w przepisie § 12 ust. 2 i 3 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego⁴.

Jednocześnie należy nadmienić, że do MRiRW wpływają liczne zapytania od ekspertów przyrodniczych i doradców rolnośrodowiskowych, którzy wskazują, że PZO lub PO są nieprecyzyjne, np. nie wskazują jednoznacznie lokalizacji obszarów (powierzchni/działek), na których mają być realizowane działania ochronne dla przedmiotów ochrony (siedlisk lub gatunków ptaków) objętych wsparciem w ramach Interwencji 1 albo nie zawierają działań ochronnych, albo podziału działań ochronnych na obligatoryjne lub fakultatywne.

W związku z tym MRiRW podjęło następujące kroki:

1) zamieściło na swojej stronie internetowej pod linkiem:

<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/interwencje-rolno-srodowiskowo-klimatyczne>, w zakładce „NAJCZĘŚCIEJ ZADAWANE PYTANIA w zakresie przyrodniczych interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych”, odpowiedzi na najczęściej pojawiające się pytania dotyczące zasad wdrażania tych interwencji, w tym interpretacji przepisów rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego,

2) poinformowało Generalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska o zaistniałej sytuacji i skierowało prośbę, aby regionalne dyrekcje ochrony środowiska (RDOŚ) udzielały precyzyjnych odpowiedzi na ewentualne pytania ekspertów przyrodniczych lub doradców rolnośrodowiskowych.

Odnosząc się do zapisów przytoczonych w piśmie konkretnych przykładów PZO, ustanowionych w województwie warmińsko-mazurskim, tj. **Puszcza Napiwodzko-Ramucka PLB280007** oraz **Ostoja Warmińska PLB280015** należy zwrócić uwagę, że:

1) w ustanowionym dla obszaru Natura 2000 **Puszcza Napiwodzko-Ramucka PLB280007**, z uwagi na to, że zapisy tego PZO są nieprecyzyjne (tj. jako obszar wdrażania działań ochronnych dla derkacza wpisano informację „Cały obszar Natura 2000 -w miejscach występowania derkacza”), ekspert przyrodniczy, może:

a) sporządzić dokumentację przyrodniczą (zgodnie z odpowiedzią zamieszczoną w pkt 22 na stronie MRiRW). Jeżeli w wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji terenowej na potrzeby sporządzenia dokumentacji przyrodniczej, ekspert

⁴ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. 734)

- stwierdzi inny przedmiot ochrony niż ten ustanowiony w PZO lub PO, to wybór odpowiedniego wariantu powinien być zgodny z siedliskiem lub gatunkiem stwierdzonym w ramach tej inwentaryzacji terenowej albo
- b) nie sporządzać dokumentacji przyrodniczej (z uwagi np. na pozyskanie informacji na temat występowania danego siedliska lub gatunku ptaka z RDOŚ),
- 2) w ustanowionym dla obszaru Natura 2000 **Ostoja Warmińska PLB280015** jako obszar wdrażania działań ochronnych dla przedmiotu ochrony (derkacza) kwalifikującego się do wsparcia w ramach Interwencji 1 wpisano informację „Cały Obszar Natura 2000”, co oznacza, że wszystkie trwałe użytki zielone (TUZ) są objęte tego typu działaniami ochronnymi, czyli w domyśle również powierzchnia (działka) rolnika. W takim przypadku, zgodnie z § 12 ust. 2 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego, jedynym wariantem, jaki może być realizowany jest wariant 1.10 dotyczący derkacza.

Biorąc pod uwagę wnioski, pisma rolników oraz liczne zapytania ekspertów i doradców, jak również argumentację Krajowej Rady Izb Rolniczych - MRiRW rozważy zmianę podejścia od kampanii naboru wniosków 2024, w tym proponowane przez KRIR rozwiązanie (tj. dopuszczenie realizacji innych wariantów w ramach Interwencji 1, po uzyskaniu zgody RDOŚ).

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Krzysztof Cieciora
podsekretarz stanu
/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:
Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska